REDACŢIUNEA, Administraţiunea şi Tipografia. BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA" iese în fiecare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. N-rii de *Dumineca* 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de *Duminecă* 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 35. Braşov, Luni-Marţi 15 (27) Februarie. 1900.

Obstrucţiune fără sfîrşit.

In decursul dilei de erî, Dumînecă, ministru-preşedinte austriac Koerber, avea sĕ raporteze Împĕratului asupra mersului conferenţei de înţelegere şi a desvoltării, ce a luat'o situaţiunea parlamentară în primele două şedinţe ale „Reichsrath"-ului. De aceea Koerber a plecat, precum se anunţă, deja de Sâmbătă séra la Budapesta.

Nimic îmbucurător n'a putut sĕ raporteze primul consilier al Majestăţii Sale despre mersul lucrurilor în Austria. Conferenţa de înţelegere n'a isprăvit nimic până acum şi ceea ce ar fi putut póte sĕ isprăvéscă, a fost zădărnicit prin noua apariţiune pe plan a obstrucţiunei Cehilor.

Dér nu numai oposiţia estremă a Cehilor, ci şi purtarea grupului socialiştilor şi al Germanilor radicalî ai lui Schönerer-Wolf au provocat în şedinţa de Vinerî a camerei deputaţilor nisce scene turbulente, carî au pus pe grijî pe cei dela cârmă, şi 'i face sĕ se témă, că şi fără obstrucţiunea cehică ar puté sĕ fiă împiedecată activitatea liniştită a parlamentului.

Situaţiunea parlamentară se arată decî, deja după două şedinţe, cât se póte de nefavorabilă şi atitudinea vorbitorilor cehî în desbaterea asupra legii recrutării, prin faptul că au tras în discusiune şi persóna monarchului, desigur că nu póte contribui, decât la înrĕutăţirea ei. Firesce, că Schönerianii, carî au felicitat pe Cehî, că au început érăşî obstrucţiunea şi între aplausele acestora au promis, că vor sprijini obstrucţiunea lor, s'au străduit de-a emula cu ei şi de a-i întrece chiar. S'a vorbit şi de cestiunea „*Zde*" şi s'a vorbit într'un ton, care a dovedit, că amărăciunea Cehilor a ajuns la culme. Vicepreşedintele Lupul, care a presidat acéstă şedinţă turbulentă, a avut o grea posiţiă vĕdĕndu-se constrîns a protesta de repeţite-orî contra aducerei în discusiune a corónei. La intervenirea sa însĕ unul din vorbitorii cehî (Dolezal) a esclamat: „Nicî un fel de ameninţare, de ar veni chiar dela locul cel mai înalt, nu ne va înfrica de a cere érăşî şi érăşî ceea-ce ni-se cuvine după dreptul nostru".

Unii cred încă, că obstrucţiunea cehică se va puté cumva îmblândi; ei dic, că Cehii au marcat numai de-ocamdată obstrucţiunea lor spre a lăsa încă timp guvernului sĕ ia mĕsurî în favorul lor, mulcomindu-i. Acésta însĕ nu se va puté decât numai prin reîntroducerea limbei oficiale cehice, care era garantată în ordonanţele desfiinţate.

De va avé cabinetul Koerber curagiul sĕ prevină astfel pericululuí parlamentar, riscând a-şî aţîţa în contra-i pe Germanî, este o mare întrebare. Probabil, că d-l Koerber sperézá într'o apropiată desbinare a dreptei prin aceea, că Polonii în cea mai mare parte ar fi câştigaţî pentru a combate obstrucţiunea Cehilor. In adevĕr, că clubul polon a luat o hotărîre, care dă nutremênt unor astfel de speranţe.

Nu credem însĕ nicî în casul acesta în posibilitatea de a-se restabili liniştea în parlament. Acésta se va puté, credem, numai prin satisfacerea postulatului Cehilor.

Ce perspective se deschid în asemenî împrejurărî pentru viitórea desvoltare a lucrurilor şi pentru raporturile şi pactul cu Ungaria, e de prisos a mai arăta. Ele sunt cele mai triste. Ba constituţionalismul însu-şî este ameninţat în Austria şi póte că disolvându-se parlamentul, Austria multă vreme nu-l va mai vedé reîntrunit.

Ce ar urma atuncî, după o nouă sistare a constituţiei austriace, nicî că se póte prevedé. In tot casul dualismul şi instituţiunile lui nu vor eşi nicîdecum întărite din acésta învălmăşélă şi nu numai raporturile economice cu Ungaria, ci şi situaţiunea politică interióră în genere, va fi adênc sguduită şi póte că atuncî va fi creată starea priinciósă şi pentru punerea din nou în lucrare a planurilor federaliste.

Suprematiştii ungurî au decî motive de-ajuns de-a fi fórte îngrijaţî faţă cu acéstă stare de lucrurî în Austria.

Memorandul Sinodului din Blaşiŭ.

Se scie, că tocmai înainte de închiderea congresului catolic din Budapesta s'a făcut amintire şi de cunoscutul memorand-protest al Sinodului din Blaşiŭ în contra uneltirilor comisiunei de 27 a acestui congres. Despre sórtea, ce va avé o eventual acest protest, „*Magyarország*" dela 24 Febr., pe basa informaţiunilor, ce pretinde a-le avé, publică următórele, asupra cărora atragem atenţiunea cetitorilor, reţinêndu-ne deocamdată dela orî-ce critică:

„Memorandul, pe care Sinodul metropoliei dela Blaşiŭ l'a înaintat congresului autonomic catolic, conţine — dice amintita foiă unguréscă — „astfel de pretensiunî, carî **interesézá deaprópe şi cestiunea de naţionalitate**, ce atât de mult se ventilézá acum. Greco-catolicii de naţionalitatea valahă pretind adecă „un organism autonomic deosebit, întocmai ca şi bisericele ortodoxe gr. or. valahă şi sêrbă; tot-odată protestézá contra contopirei în autonomia bisericei catolice din Ungaria.

„Corul episcopesc catolic încă în conferenţa sa de astă-tómnă a respins recriminările dela Blaşiŭ, ér congresul autonomic catolic nicî nu le-a luat la cunoscinţă.

„După cum se raportézá din isvor bine informat, un politician valach cu sentimente patriotice a voit sĕ întrevină la guvern în favorul memorandului dela Blaşiŭ, dér a primit un rĕspuns, care într'un mod mai pe sus de orî-ce îndoială a pus capĕt aspiraţiunilor, după carî biserica catolică din Ungaria vor s'o organiseze după naţionalităţî.

„Comisiunea de 27 a congresului autonomic catolic, înaintea căreia se află acel memorand, a luat aceeaşî posiţiă faţă cu el şi, precum audim, cu provocare la contopirea patrioticilor greco-catolicî rutenî în autonomia catolică maghiară unitară, va respinge postulatele memorandului, carî tind la o adevĕrată exteritoriare pentru catolicii valahî.

„Interesantă este în privinţa acésta şi declaraţiunea unuia dintre episcopî, după care Papa de vreme ce a aprobat în principiu autonomia catolică comună maghiară şi nu peste mult timp organismul, ce se va crea, va fi sancţionat din partea S-lui Scaun dela Roma, nu va scóte din acésta pe greco-catolicii valahî, precum nu-i va scóte nicî regele încoronat maghiar".

O şedinţă a „Reichsrath"-ului.

Şedinţa dela 23 Februarie n. a „Reichsrath"-ului a fost una dintre cele mai furtunóse. Ea ne reamintesce şedinţele de pe timpul obstrucţiunei Germanilor, când furtunile şi scandalurile în parlamentul austriac erau la ordinea dilei. Étă ce s'a întêmplat:

După-ce preşedintele *Fuchs* a deschis şedinţa, deputatul ceh *Stranski* a propus sĕ se desbată mai întâiŭ asupra propunerii de urgenţă şi numai după aceea sĕ se desbată proiectul de lege privitor la recruţî. S'a cerut votare nominală şi preşedintele a fost silit a dispune votarea. O parte dintre Schönerianî, social-democraţii şi o parte a antisemiţilor au votat cu Cehii, însĕ aceştia au rĕmas totuşî în minoritate. In decursul votării s'au întêmplat scandale.

Când se făcea votarea şi s'a cetit numele lui Noske, *Schneider* strigă: Unde e Noske? Inainte s'a plâns, ér acum nu-i aicî. — Cetindu-se numele lui Wrabetz, *Bielohlavek* strigă: Unde e Wrabetz? Unde e marele domn, care mai înainte a sbierat atâta. (Cântând): Wrabetz, Wrabetz, nu-i aicî Wrabetz! (Noske şi Wrabetz adecă protestaseră, că şedinţa a fost deschisă c'o óră mai târdiu, în care timp o parte a deputaţilor se aflau la şedinţa dietei provinciale. Cu acea ocasiă Bielohlavek dise: *S'a deschis casa nebunilor*).

Intr'aceea *Noske* întră în sală şi dise, că Wrabetz e în buffet; apoi încercă sĕ clarifice atitudinea acestuia. Şedinţa, dise, n'a fost deschisă la timp şi „Reichsrath"-ul e luat întru nimic. Despre acésta trebue sĕ fac arătare.

Strobach: Érăşî denunţî? — *Gregorig*: Jidanul Noske érăşî infamézá. Inşelător! — *Noske*: Rog pe d-l preşedinte sĕ facă a-se rĕspunde interpelaţiei mele. — *Loser*: Căcî aşa voesc Jidanii lui din Salzgries.

Intră şi Wrabetz în sală şi se întêmplă érăşî un schimb de vorbe vătĕmătóre. *Kronawetter* întrébă pe preşedinte, décă e aplecat a convoca şedinţa parlamentului când dieta provincială nu ţine şedinţă?

Steiner négă, că ar fi o vătĕmare a constituţiei, décă amêndouĕ corporaţiunile ar ţine şedinţe de-odată. „De anî de dile suntem împreună şi nu lucrăm nimic pe *înşelătorî notoricî ai poporului*, ca d-vóstrĕ, *ar trebui sĕ vĕ alungăm în infern*".

Camera trece după acésta la ordinea dilei, desbaterea asupra legii recruţilor. Cel dintâiŭ ia cuvêntul *Türk*, dér nu póte vorbi. *Gregorig* strigă către Menger: Eştî Jidov, Jidovii te plătesc! Ţine-ţî gura. — *Türk* vré érăşî sĕ vorbéscă, dér nu póte. — *Wolff* strigă: Acum vorbesce Bielohlavek. Aştéptă până va isprăvi el. — *Schönerer*: Când *urlă* Bielohlavek, noi trebue sĕ tăcem.

Türk, în fine, îşî continuă vorbirea şi spune, că monarchia sprijinesce pe Anglia în rĕsboiul actual. Acum, când toţî amăgesc cu pacea lumii, nicî o putere europénă nu se mişcă, pentru a sprijini causa unui popor asuprit. (*Fochler*: Ba din potrivă, dăm cai unguresci Angliei). Oratorul spune mai departe, că se dau Angliei cai unguresci şi adauge, că la ordinul ministrului de rĕsboiŭ, din magaziile militare din Brünn s'au pus la disposiţia Angliei 2000 de şele. Apoi continuă: Domnitorul nostru e numit cel mai cavaler om. Intreb dér, lucru cavaleresc este a sprijini *statul puternic jăfuitor şi tâlhar* (Anglia) contra unui mic popor, pe care tâlharul îl ameninţă cu stîrpire? Austria va da acuşî şi arme şi soldaţî. Asta e în cel mai mare grad un lucru *necavaleresc*.

Preşedintele protestézá în contra espresiunilor lui Türk şi-l îndrumă la ordine.

Dolezall recunósce, că în actualele împrejurărî este nevoiă de militarism. Unui guvern, care este aplecat a esercita dreptatea faţă cu tóte popórele, îi votézá mijlócele de apĕrare; între miniştrii de faţă însĕ sunt de aceia, carî odată au comis grave nedreptăţî contra poporului cehic, partida lui va face dér totul, ca acest guvern sĕ cadă. Se ocupă apoi cu afacerea „*Zde*" şi se plânge, că limba cehică e persecutată în armată. Poporul cehic e forţat sĕ lupte din tóte puterile pentru drepturile lui.

Vorbesce ministrul „landwehr"-ului *Welsersheimb* luând în apĕrare armata, care e chemată a apĕra imperiul contra inimicilor esternî şi a celor *internî*, carî sunt şi mai periculoşî (Mare sgomot. Vocî: Cine sunt aceştia?)... Inimicii internî sunt aceia, carî prin agitaţiunî şi escese impiedecă lucrarea parlamentului. Vorbesce de afacerea „*Zde*" şi dice, că este o necesitate ardentă a-se susţine disciplina în armată. Soldaţii au fost tentaţî la revoltă şi nesupunere, asta trebuia pedepsită.

A mai vorbit ministrul de agricultură *Giovanelli* în afacerea grevelor dela minele de cărbunî şi a făcut nisce declaraţii, carî au iritat mult pe deputaţii socialiştî, carî au strigat: Jos cu acest ministru! *Totul trebue acum sĕ se sfarme în bucăţî!* Ruşine pentru un astfel de ministru!

Slama propune închiderea discusiunei, ceea-ce a provocat un sgomot infernal. Deputaţii ameninţau cu pumnii pe ministru. Intr'aceea se ridică preşedintele, dise câte-va cuvinte neînţelese de nimenî, apoi părăsì sala. Inainte de a eşi a declarat, că închide şedinţa şi proxima şedinţă o va convoca în scris.

Renta în Senatul român.

(Şedinţa dela 10 Febr. v.).

S'a votat în fine proiectul de lege pentru capitalisarea rentei bisericei şi şcólelor române din Braşov şi de Senatul român, însĕ nu fără de a-i premerge o discusiune destul de înfocată, ca reflecs al celei şi mai înfocate din camerĕ.

Şi în Senat cel dintâiŭ vorbitor a fost din sînul oposiţiei liberale şi s'a ridicat în contra proiectului de lege. Acest rol l'a îndeplinit

d-l P. S. **Aurelian**, care a luat cuvêntul îndată după cetirea raportului de către d-l Gr. Tocilescu. D-sa găsesce, că cestiunea rentei nu-i destul de lămurită. Guvernul ar fi trebuit sĕ publice o carte verde, pentru-ca sĕ se cunóscă mersul întreg al negociărilor diplomatice. Noi ne facem datoria. Noi aducem legea, dér ce mĕsurî s'au luat, ca şi guvernul ungurosc sĕ-şî îndeplinéscă datoria? — Vorbitorul esaminézá apoi partea politică a cestiunei. Regretă obstrucţiunea, ce s'a făcut de către oposiţiunea de tóte nuanţele fostului guvern Sturdza pe tema cestiunei rentei şcólelor din Braşov. Credea, că odată rĕsturnat guvernul Sturdza, acusaţiunile nedrepte formulate în contra lui nu se vor mai reedita; dér s'a înşelat.

Rĕu a făcut d-l Sturdza, că s'a retras dela guvern asupra cestiunei naţionale;

eu, dice oratorul, n'aşĭ fi făcut ca dînsul. Indată ce au venit la guvern, am întrebat pe conservatorĭ: ce-i cu trădarea? Au tóte pe mână, sĕ ne spună ce este.

D-l Aurelian face apoi istoricul drepturilor bisericei Sf. Nicolae din Braşov la rentă. Guvernele române au plătit'o, pentru-că era o rentă, ér nu o subvenţiune de stat. La 1896 guvernul Sturdza, temêndu-se ca nu cum-va sĕ fia închise şcólele, a întrat în tratărĭ pe cale diplomatică. Cetesce nota, ce a adresat'o d-l Sturdza baronului d'Aehrenthal şi dice, că soluţiunea propusă de d-l Sturdza, ca renta sĕ se dea la mâna Metropolitului din Sibiiu, era mai bună. Spune, că Szell, primul ministru maghiar, a declarat, că guvernul român şĭ-a luat angajamentul în scris, ca sĕ nu mai dea nimic şcólelor de peste munţĭ. Sĕ ni-o spună guvernul déců este aşa. Renta trebuia sĕ se capitaliseze în mâna administraţiunei bisericei. Felicită pe d-l Sturdza pentru soluţiunea propusă.

D-l **M. Cornea:** E curios, un ministru suprimă renta (Sturdza), altul o plătesce (Aurelian) şi ambii iau parte la banchete, în carĭ li-se ţine unul şi acelaşĭ toast. (Ilaritate generală.)

D. **P. S. Aurelian:** Aşĭ vré sĕ sciu décă d-vóstră aţĭ plătit renta.

D. **I. Lahovari,** *ministru de esterne:* Noi n'am servit'o, de aceea cerem credit, sĕ o plătim.

D. **Tache Ionescu,** *ministru de finance:* N'am servit'o fiind-că n'a cerut'o nimenĭ. Décă o cerea o plăteam.

D. **M. Cornea:** Dér de ce nu întrebĭ d-le Aurelian pe d-l Sturdza pentru ce n'a plătit'o.

D. **P. S. Aurelian** declară, că d-sa a plătit renta, căcĭ convingerea îi este, că renta trebue servită, pentru-că statul român o datoresce, şi fiind-că contestă guvernului unguresc dreptul de a se opune plăţii ei. Noi dăm, dice, scólelor din Macedonia subvenţiunĭ şi totuşĭ guvernul otoman nu se opune.

Oratorul termină prin a critica partea finală a discursului d-lui Take Ionescu din cameră şi spune, că regretă, că acesta, ca ministru „s'a făcut călăul moral al politicei naţionale a d-lui Sturdza...“

Şedinţa se suspendéză câte-va minute şi la redeschidere i-a cuvêntul

D-l **I. Lahovari,** *ministrul afacerilor streine:* S'a plâns d-l Aurelian de întunerecul, ce învĕlue acéstă afacere şi a cerut sĕ publicăm o carte verde. Mi-e témă, că vĕdênd dosarul o sĕ fie tare decepţionat. Il am aicĭ, étă-l, e fórte mic. E întâiŭ o notă a d-lui Sturdza către baronul d'Aerenthal, prin care se plânge de interpelarea ce i-a adresat'o în Cameră în Aprilie d-l Take Ionescu. Al doilea document este o notă a d-lui Sturdza şi al treilea e nota d-lui Sturdza din Noemvre 1898, pe care d-sa a publicat'o în tóte diarele. Deşi obiceiul este, ca actele diplomatice sĕ rĕmână secrete, séu când se publică o carte verde sĕ se publice de guvern, vedem persóne, care nu mai ocupă nicĭ o funcţiune în Stat, publicând un fel de carte verde particulară. Étă moravurile, d-lor.

Mai este în dosar şi nota d-lui marchiz Palavicini din 12 August 1899 şi rĕspunsul meu din aceeaşĭ di. Acesta este tot dosarul şi-l pun la disposiţia d-nului Aurelian.

Cetesce nota d-lui marchis Pallavicini dela 12 August, apoi întrébă: Unde vedeţĭ în aceste condiţiunĭ vre-o renegare a drepturilor nóstre şi ale Eforiei?

Nota-rĕspuns, ce eu i-am adresat d-lui marchis Pallavicini, mulţumesce pentru acéstă resolvare, pentru care guvernul regal român şi-a dat tóte silinţele şi arată bunele relaţiunĭ între ambele State.

Étă, d-lor, cartea verde, pentru-ce era sĕ o mai publicăm, sĕ cheltuim parale cu tiparul?

După relaţiunile diplomatice, ţara aceea care face o cheltuială, are nevoe de un credit, aduce cestiunea în parlament, cum am făcut'o noi, ér cealaltă, care n'are nevoe de nicĭ o cheltuială, discută cestiunea în parlament, cum se obicĭnuesce în ţĕrile constituţionale. Aşa s'a făcut la Budapesta şi parlamentul s'a declarat mulţumit.

Ne întrebaţĭ, ce garanţiă avem în schimb! Dér bine, d-lor, trebue sĕ n'aveţĭ absolut nicĭ o ideie de relaţiunile diplomatice, pentru a cere o garanţiă în cestiunĭ de acestea. D-lor, când un stat cade reciproc la o învoială cu un altul, nu se mai cere nicĭ o garanţiă şi învoiala este mai tare, decât un act legalisat de tribunal. (Aplause).

Soluţiunea d-lui Sturdza o fi bună, o fi frumósă, dér n'are viaţă, şi nu numai atât, dér nicĭ n'a putut sĕ nască. D-vóstrĕ aţĭ cerut maximul şi décă noi am fi rĕmas intransigenţĭ, cestiunea n'ar fi înaintat cu nicĭ un pas. Şi s'ar mai fi întêmplat şi o nenorocire: şcólele ar fi murit de anemia de lipsă de fondurĭ (Aplause).

Oratorul arată mai departe rĕspunsul, ce l'a dat br. d'Aehrenthal d-lui Sturdza. Cetesce nota, în care se pune în vederea d-lui Sturdza, că statul ungar nu permite sĕ se servéscă subvenţii şcólelor din interiorul sĕu de un stat vecin. Acest rĕspuns al statului vecin e fórte categoric, că nu va permite plata. Dér D. Sturdza refusase plata rentei cu trei anĭ înainte. Guvernul conservator a convins statul vecin, că e vorba de-o rentă şi că şcólele din Braşov primesc un vechiŭ drept al lor. N'a renunţat dér la nicĭ un drept, ci a resolvat cestiunea în mod norocit, asigurând esistenţa şcólelor.

Nu e bine sĕ s'arunce epitetul de trădător în faţa străinilor, căcĭ ruşinea cade asupra neamului întreg. Vĕ voiŭ rĕspunde tot cu vorbele D-Vóstre: „Nu judecaţĭ ca sĕ nu fiţĭ judecaţĭ!“ Dér cine, d-le Aurelian, a aruncat cuvêntul de „trădare“ de patru-orĭ la adresa guvernului de atuncĭ şi în deosebĭ la adresa aceluia, care nu mai este şi eu, fiindu-i frate, trebue sĕ rĕspund?

D-l **Ilariu Isvoranu:** Mĕ rog în parlament s'au pronunţat acele vorbe? (Mare ilaritate).

D-l **Ioan Lahovari,** *ministrul afacerilor streine:* A! va sĕ dică esistă două felurĭ de patriotism, unul în parlament, altul în afară. (Aplause).

In parlament d-l Sturdza a spus lui Alesandru Lahovari: Eştĭ strĕin, ai sânge de strĕin, nu poţĭ sĕ fi ministru. (Aplause). Numai d-l Sturdza are sânge curat, numai d-sa póte sĕ simtă românesce... Şi aicĭ Alesandru Lahovari i-a replicat: „Nu veţĭ face ceea ce diceţĭ, veţĭ face ceea ce aţĭ mai făcut, ceea-ce se chiamă scuse“. (Aplause. Ilaritate).

Şi Alesandru Lahovari n'a mai trăit, a închis ochii înainte de a se vedé rĕsbunat, sĕ vadă cine-l calumnia, pe el, natură de elită, care îşĭ iubea atâta ţéra şi a făcut atâta pentru ea. (Aplause prelungite).

Şedinţa se ridică la órele 7 séra.

In şedinţa următóre de Vinerĭ, în care au mai vorbit d-nii Th. Văcărescu, Ilariu Isvoranu şi ministrul Take Ionescu, Senatul a votat proiectul de lege pentru capitalisarea rentei şcólelor din Braşov cu 57 voturĭ, contra 4. Amĕnunte despre acéstă şedinţă în numĕrul de mâne.

Rĕsboiul din Africa sudică.

Cronje móre, dér nu se dă.

In aceste scurte cuvinte se póte caracterisa situaţia eroicilor Burĭ în lupta de Marţia trecută la muntele *Paader*.

După luptele de Dumineců 18, şi Lunĭ 19 Februarie, în carĭ atât Englesii, cât şi Burii au avut, precum scim, pierderĭ grozav de marĭ, a urmat diua de *Marţĭ 20 Februarie*, di pururea memorabilă pentru Burĭ. Deja de diminéţa generalul *Cronje* a cerut dela *Kitchener*, care conducea trupele englese şi comanda focul în contra inimicului, sĕ-i dea un armistiţiu de 24 óre, ca sĕ-şĭ îngrópe morţii. *Kitchener* însĕ, — omul fără suflet şi inimă, care în lupta dela Omdurman (Egipet) a învins pe dervişĭ şi spre mai marea batjocură a lăsat sĕ se arunce în apa Nilului cadavrele morţilor, ba chiar şi ţĕrîna cu rĕmăşiţele pămêntescĭ ale Califului — i-a rĕspuns:

— *Nu dau nicĭ o clipă. Tótă armata trebue sĕ se predea.*

Ceva mai târdiu *Cronje* a vestit pe Kitchener, că décă este atât de *neuman*, încât nu-i dă timp nicĭ morţii sĕ şi-'i îngrópe, nu-i rĕmâne alta, decât sĕ se predea. Ingâmfatul Kitchener plecă în urma acésta spre lagĕrul bur, ca sĕ se sfătuéscă cu Cronje asupra condiţiunilor de capitulare; înainte însĕ de a ajunge aicĭ, un crainic i-a eşit în cale declarându-i, că totul se baséză pe o neînţelegere, căcĭ *Cronje nu se dă, el e hotărît a se lupta până la ultima suflare.*

Lupta pe viaţă şi mórte.

Până la amiadĭ, diua de Marţĭ 20 l. c. a trecut în linişte. Era liniştea precedată de teribila furtună, ce avea sĕ se descarce. Sosì şi Roberts în lagĕrul engles. Aprópe 40,000 de Englesĭ ţineau strînşĭ într'un cerc de fier pe cei abia 8000 de Burĭ, de pe muntele *Paarde.* Către amiadĭ comandantul engles provocă pe Cronje sĕ se predea, dér fiind-că Cronje nicĭ până după amiadĭ n'a rĕspuns la provocare, *Roberts* a decis sĕ frângă cu tóte mijlócele resistenţa Burilor. A dat îndată ordin, ca bateriile 18, 62 şi 75, şi alte 12 tunurĭ marine sĕ opereze pe ţĕrmul sudic al rîului la o depărtare de 2000 yarde; ér pe ţĕrmul nordic alte baterii şi tunurĭ marine sĕ bombardeze pe inimic. Urmă acum o scenă grozavă. Tóte tunurile englese deschiseră un foc infernal concentrat asupra unui teren de abia un chilometru pătrat. Ghiulelele liddit făceau sĕ se ridice norĭ de fum verdiu, care acoperise întrégă alvia rîului, pe când şrapnelele esploatau de alungul ţĕrmilor, sĕvêrşind pustiirĭ grozave. „Burii — dice un corespondent engles — au pierdut sute de ómenĭ. Dér totul fù înzadar. Resistenţa şi eroismul Burilor era neînfrânt. C'un admirabil dispreţ al morţii au susţinut ei focul, ba erau atât de marĭ în cutezanţa lor, încât mulţĭ eşiau din şanţurĭ şi puşcau asupra tunurilor nóstre marine, carĭ nu erau departe, decât de o miie de yarde“.

„Scriu aceste rêndurĭ în taberă — continuă corespondentul — In jurul meu domnesce o linişte adêncă, după luptă, şi toţĭ dorm. Din partea rîului nu luminéză nicĭ un foc, nu se aude nicĭ un glas de om. Imĭ reamintesc evenimentele dilei şi în admiraţiunea mea pentru soldaţii noştri cuprind şi pe Burĭ, mai ales pe ei. In sórtea lor vĕd ceva măreţ şi tragic tot-odată. Admir resistenţa neînfrântă a lui Cronje, cu care duce înainte lupta fără speranţe de isbândă. N'am ce face, *trebue se mĕ închin înaintea măreţiei acestui om*“...

Continuarea luptelor.

Lupta de *Marţĭ* a durat până séra târdiu, şi s'a continuat *Miercurĭ* (21 Febr.) diminéţa. „*Daily News*“ dice, că Marţĭ tótă diua lagĕrul Burilor dela Paardeberg a ars.

Pe când în camera din Londra se cetea un raport *desfigurat* al lui Roberts despre succesele Englesilor, étă că sosesce acolo scirea, că nu póte fi vorba despre predarea lui Cronje. Insu-şĭ Cronje a telegrafat la Pretoria, că situaţia în care se află îi inspiră îngrijirĭ marĭ, speră însĕ, că cu ajutorul lui Dumnedeu va scăpa. Curênd sosì altă scire lui „*Standard*“ în care se spunea, că *Roberts* este ameninţat de un mare pericul, deóre-ce Burii îşĭ concentréză acum tóte forţele în statul liber Oranje, şi generalul bur *De Wette* a sosit cu 15,000 la Petrusberg, depărtare de 20 mile de Coodoesrand şi 10 mile dela Paardeberg. *Roberts* i-a eşit în cale, ca sĕ-l împiedece pe De Wette a veni în ajutorul lui Cronje. Miercurĭ diminéţa s'a şi început lupta între Roberts şi De Wette, luptă ce a durat până séra târdiu.

Despre lupta acésta „*Köln. Zeitung*“ primesce din Londra următórea depeşă cu data de 23 l. c.: Starea londonesilor este aprópe insuportabilă. Sunt într'o adevĕrată fierbinţélă şi abia mai pot aştepta sĕ capete scire despre finalsarea luptelor contra lui Cronje. După scirile sosite la ministeriul engles de rĕsboiŭ *Kitchener şi Roberts portă lupte grele cu armata lui De Wette.* Joi trebuia sĕ se decidă într'un fel. Resultatul e încă necunoscut.

Care e adevĕrul?

Diua de 24 Februarie a fost o di din cele mai agitate în capitala englesă. Posta dela amiadĭ adusese scirĭ favorabile Burilor, séra la 6 óre însĕ agenţia „Reuter“ a rĕspândit o telegramă în tótă Europa, care însemna un mare desastru pentru Burĭ. Étă telegrama, ce s'a dat la 24 l. c. din Londra:

Agenţiei „*Reuter*“ i-se vestesce cu data de ierĭ din Durban, că tot mai mult se susţine faima, că *Ladysmithul e liberat*, că *Cronje* cu cei 8000 ai sĕi *s'a predat* şi că dintre Burĭ 1700 parte au fost rĕniţĭ, parte omorîţĭ. Printre rĕniţĭ e şi *Cronje*; rĕnit ar fi fost şi *Kitchener.*

Faţă de scirea acésta, étă ce se telegraféză din *Bruxella* cu data de 24 l. c.:

„Agenţia transvaaliană de aicĭ a primit o telegramă din Pretoria, după care *lui Cronje i-a succes sĕ spargă cercul de asediu al Englesilor.* Amĕnunte lipsesc“.

Ér lui „*Berliner Tageblat*“ i-se telegraféză din *Capstadt*:

„Generalului *Cronje i-a succes a înainta şi a trece peste cordonul de asediu al Englesilor şi a-se uni cu trupele, ce i-au mers în ajutor*“.

Alte telegrame încă anunţă, că despre predarea lui Cronje nu póte fi vorba. „*Times*“ primesce din *Dordrecht* scirea, că Burii sunt pe deplin sigurĭ, că împreună cu trupele, ce sosesc în ajutorul lui Cronje, vor fi curênd în posiţia de a lua ofensiva.

Buller a 4-a óră bătut.

Buller érăşĭ vorbesce. După-ce înainte cu câte-va dile s'a lăudat, că bate pe *Joubert* de-l face câlţĭ nu alta, étă că tot el telegraféză cu data de 22 l. c. la Londra, că într'o luptă cu Burii a pierdut *18 oficerĭ.* Câţĭ soldaţĭ a pierdut nu póte spune, dér perderile sunt marĭ şi lupta continuă încă. Intre cei grav rĕniţĭ e şi generalul *Wynne.* Buller în fine constată, că înaintarea lui se isbesce de piedecĭ grozave. Burii ocupă posiţiunĭ inespugnabile, din carĭ nu pot fi isgoniţĭ decât cu pierderĭ colosale.

Intr'aceea „*Times*“ primesce din *Capstadt* scirea următórea: „Cea mai nouă încercare a lui Buller de a libera Ladysmith-ul *a fost zădărnicită. Buller a trecut adĭ (22 Febr.) cu întréga sa oştire îndĕrĕt peste Tugela*“.

Scirea acésta e confirmată şi printr'o telegramă, ce i-s'a trimis din Pretoria agenţiei „Reuter“.

Va sĕ dică Buller a păţit'o din nou. Supĕrarea la Londra e indescriptibilă.

SCIRILE DILEI.

— 14 (26) Februare.

Taxa de naturalisare. Camera română a votat un proiect de lege privitor la taxele diplomelor de naturalisare, prin care se înfiinţéză o taxă de trei sute lei asupra diplomelor de naturalisare. Taxa de trei sute lei se va achita, după-ce legea de naturalisare va fi votată de Adunările legiuitóre şi înainte de promulgarea ei şi publicarea în „Monitorul Oficial.“ Sunt scutiţĭ de acéstă taxă: *a*) Strĕinii, cărora naturalisarea de cetăţenĭ românĭ li-ar fi acordată ca o recompensă naţională; *b*) Românii din ţĕrĭ strĕine, carĭ ar veni sĕ se aşede în România şi a căror naţionalitate, recunoscându-se, s'ar admite la participarea drepturilor de cetăţenĭ românĭ.

Pentru masa studenţilor dela şcólele medii şi superióre din Braşov au întrat următórele contribuirĭ:

a) Dela d-l Gavriile Simedrea preot în Călean *4 cor.*, Vasilie Mereţ, preot în Bod, *2 cor.*, I. Maximilian, preot în Stupinĭ *4 cor.*

b) *Pe lista Nr. 67* (colectant d-l G. Babeş, paroch în Sohodol-Bran) cu totul **23 cor. 40 banĭ,** şi anume: George Babeş 4 cor., Fondul bisericii nouĕ din Sohodol 10 cor., Aron Hermeneanu 1 cor., Bucur Diea 2 cor., G. Ouişca 1 cor., I. A. Puşcariu 1 cor., Eleft. Babeş 40 banĭ, Ios. Du-

descu 1 cor., I. I. Baciu 1 cor., Miron Moia 1 cor., Nicolae Lascu 1 cor.

c) D-na *Susana D. Eremie* (Epurenĭ) a dat *20 lei*, în loc de corónă trecĕtóre pe mormêntul regretatului Virgil Popea.

— Esprimăm cele mai vii mulţămite pentru aceste nobile darurĭ: *Direcţiunea şcólelor.*

Inovaţiunĭ la postă. In curênd se vor întroduce la tóte postele din oraşele de pe teritoriul ungar nisce inovaţiunĭ importante. Vor fi autorisaţĭ, adecă, din partea erarului şi anumiţĭ privaţĭ de-a puté primi pachetele şi scrisorile recomandate menite a-se espeda cu posta. Scrisorile cu banĭ însĕ şi mandatele se vor puté preda numai la postă. La anumite óre din di, trăsurĭ dela postă vor circula stradele şi vor aduna pachetele şi scrisorile recomandate de pe la locurile, unde au fost predate, fiind apoi duse direct la gară. Astfel de locurĭ pentru predarea scrisorilor şi pachetelor vor fi la traficele de tutun şi pe la prăvălii. In stradele mai frecuentate vor puté fi mai multe locurĭ de acestea pentru adunarea scrisorilor şi pachetelor.

Guvernorĭ ai băncei austro-ungare. Fóia oficială unguréscă a publicat autograful preaînalt prin care Dr. Iuliu Kautz se absolvă la cererea propriă din postul de guvernor al băncei austro-ungre, fiind numit în locul sĕu ca guvernor ministrul fără portofoliu Dr. Leon Bilinski pe terminul prevĕdut în statute. Vice-guvernorul Paul Madarassy din nou fù numit în acest post, ér consilierul ministerial Horvath fù numit viceguvernor suplent al băncei.

Apele Dunării, cum spun raportele sosite la ministerul român de interne, au încetat de-a mai cresce. In schimb apele Prutului au inundat câmpiile de dincolo de oraşul Galaţĭ, împiedecând circulaţia pe şosele.

Logodnă. D-l *Dr. Alexiu O. Bogdan* din Lăpuş s'a logodit cu d-ra *Octavia Bariţiu* din Năsĕud. — Sincerile nóstre felicitărĭ!

Adunarea generală a „Albinei“. In convocarea publicată în nr. trecut de Duminecă s'a cules greşit terminul adunării generale a „Albinei“. Ea se va ţiné nu în 21 Martie, ci *31 Martie* st. n. anul curent, cum se póte vedé din convocarea, ce-o publicăm adĭ rectificată.

Reuniunea de cântărĭ săséscă din Braşov (Männergesangverein), arangiază pe dilele de Mercurĭ în 28 Februarie n. şi Sâmbătă în 3 Martie n. 1900 în marea sală a casei de concerte o representaţiune. Se va juca de cătră o societate de diletanţĭ din societate piesa poporală naţională „*Valentin Bokosch*“ cu cântece în 3 acte de Frider. *Reimesch.* Dirigenţii vor fi: măiestrul corului d. R. *Lassel* şi membrul reuniunei d. Fried. *Reimesch.* Regisor: membrul Hans *Stoof.* Sujetul piesei este luat din istoria Saşilor ardelenĭ de pe la începutul seculului al 17-lea. Inceputul la 8 óre séra.

Mortalitatea în Bombai e acum mai mare decât mai înainte. Sunt dilnic peste 400 de casurĭ mortale. In luna trecută au murit în oraş 10,239 persóne de ciumă, vĕrsat, desinteriă şi alte bóle.

Esplosiă la băile Govora. La băile Govora din Rêmnicul-Vâlcea s'a produs o nouă esplosiă. Administratorul băilor angajase mai mulţĭ lucrătorĭ, ca în vederea viitórei deschiderĭ a băilor sĕ facă reparaţiă unor conducte ale unui puţ cu apă de iod. In acest scop, Joi la 3 óre p. m. trei lucrătorĭ s'au scoborît în puţ, avênd două lămpĭ de siguranţă. La un moment dat gazele din puţ s'au aprins, şi o detunătură puternică se produse încât împrejurimile băilor se zguduiră, ca de un cutremur. Unul din lucrătorĭ, care se afla mai în apropiere de apa din puţ, a fost omorît pe loc şi numai după o jumĕtate de oră a putut fi scos afară din puţ. Ceilalţĭ doi lucrătorĭ, carĭ se aflau la gura puţului, au fost pîrliţĭ pe faţă şi corp de gazele aprinse şi aruncaţĭ la o distanţă de câţĭ-va metri din causa puternicei esplosiunĭ. Cum s'a întêmplat acéstă esplosiune nu se scie încă.

Un nou atentat al lui Luccheni. In închisórea din Geneva, unde este arestat cunoscutul ucigaş al împĕrătesei-regine Elisabeta, s'a petrecut o scenă interesantă, pe care „N. W. Tageblatt“ o descrie în modul următor: In Dumineca din urmă, din celula vecină cu *Luccheni* au evadat doi criminalĭ osîndiţĭ, carĭ au şi fost prinşĭ în Francia. Luccheni luând scire de evadarea acésta începù sĕ devină fórte neliniştit. Intr'o di Luccheni voì sĕ vorbéscă cu directorul închisorii. A întrebat de acesta, décă este adevĕrat, că pe viitor nu-i vor da pe sĕptĕmână decât o carte de cetit. Directorul i-a rĕspuns, că e adevĕrat şi atuncĭ Luccheni i-a dis nisce vorbe din care causă a trebuit sĕ fiă escortat imediat. După trei óre Lucheni érăşĭ cerù voiă sĕ vorbéscă cu directorul. L'au escortat înaintea acestuia şi Lucheni i-a pus aceleaşĭ întrebărĭ. Când directorul i-a dis, că n'are sĕ-i spună, decât ce i-a mai spus, criminalul dise: „O sĕ-ţĭ pară rĕu, că nu-mĭ implinescĭ rugarea“. Directorul da se plece, dér în momentul acela observà, că *Luccheni* scóte un obiect ascuţit. Tocmai era sĕ priméscă lovitura, când directorul i-o parà cu dibaciă. Apoi se începù o luptă piept la piept între ei. Străjile însĕ grăbiră în ajutorul directorului, pe care l'au mântuit, culcând la pămênt pe atentatorul sĕlbatic. S'a aflat la el o cheiă ascuţită, cu care voia sĕ străpungă pe director, dér nu i-a succes. Luccheni fù dus într'o închisóre mai aspră suterană.

Cariera militară.

(Rĕspuns anonimului „Mars“.

— Fine. —

Nu sunt competent a face o critică mai amĕnunţită a acestor producte literare, dér fiind vorba special de cartea d-lui locotenent Bardoşi, fiă-mĭ permis a mĕ alătura la părerea lui Delanistru. Scopul unei cărţĭ, fiă chiar militare, nu póte fi, ca învĕţând recrutul séu soldatul mânuarea puştei şi serviciul de patrulă etc., în acelaş timp sĕ-şĭ încurce creerul pe lângă o mulţime de cuvinte greóie nemţescĭ încă şi cu espresiunile neromânescĭ séu rele românescĭ. — Décă soldatul nostru întrând la miliţiă îşĭ însuşesce — prin forţa împrejurărilor — o mulţime de străinisme şi acelea de cele mai multe-orĭ rĕu întrebuinţate, décă soldatul român este aplecat, precum e prea cunoscut, a imita pe superiorii sĕi chiar şi în vorbirea românéscă, şi astfel de nenumĕrate-orĭ te întâlnescĭ cu feciorĭ, carĭ schimonosesc limba, după cum au audit'o ei vorbind'o cutare fileber séu oberleict séu obrîşter, încât devin ridicolĭ; apoi atuncĭ cu atât mai mult se cere dela scriitorii militarĭ, ca în scrierile lor sĕ foloséscă terminĭ şi o limbă curată românéscă, ca ajungênd o astfel de carte în mâna soldatului acesta într'adevĕr sĕ şi profite din ea nu numai învĕţând nisce espresii strĕine pe carĭ le recitéză ca papagalul, ci mai ales sĕ-şĭ pótă cultiva propria sa limbă.

O carte scrisă pentru soldaţĭ în limba de casarmă póte fi uşor înţelésă de ei, dér ca product literar nimic nu póte valora, special din punct de vedere limbistic. Nu sciu deu ce ar dice literaţii noştri, décă deodată s'ar pomeni, că cutare scriitor militar a scos la lumină un regulament militar, în care cuvintele nóstre sunt înlocuite cu espresii cătănescĭ, precum sunt: of (curte), zîmer (chilie), gong (ambit), holspindli (cravată), schufete (obelo), protţac (Brodsak) şi o mulţime altele şi acésta numai şi numai pentru-ca sĕ fiă spre înţelesul soldatului.

In acéstă privinţă pĕcătuieşte şi d-l Bardoşi în manualul D-sale fórte mult, şi acesta e fapt concret, orĭ cât s'ar provoca Mars la d-l Marienescu şi orĭ cât l'ar zeflemisa pe Delanistru. Eu cred, că d-l Marienescu a voit mai mult sĕ-i facă un reclam cărţii d-lui Bardoşi, decât ca d-sa sĕ fi avut intenţia de a face o critică meritorică asupra ei. Cel puţin eu aşa am privit şi aşa se vede, că şi alţii cu mine dimpreună tot aşa au privit şi cele scrise de d-l Marienescu în „Familia“. Căcĭ altcum nu mĭ-aşĭ puté esplica cuvintele d-lui Marienescu unde dice: „Acéstă carte aşadéră are chiemarea, ca în astfel de regimente sĕ se *înveţe şi vorbéscă o limbă curat românéscă* etc.

Ca specimen din acéstă limbă curată românéscă voiŭ cita câte-va esemple, de carĭ e plină cartea d-lui Bardosi, pentru liniştirea lui Mars:

La pagina 2 întrebarea 3: *Cum au sĕ mérgă* companiile? Rĕspunsul: *Intre sine închise*, în ordine deplină, *fără marodĭ.*

In aceeaşĭ pagină întrebarea 5. Ce se întêmplă cu marodiii, carĭ rĕmân înapoi?

Şàrgile de inspecţiune, carĭ merg după companiă (batalion) *au sĕ culégă pe marodĭ şi la odichna cea* mai aprópe sĕ i dee companiilor.

La pagina 3 întrebarea 8: Când este iertat soldaţilor sĕ-şĭ părăséscă *locul lor pe marş?* Pag. 4 întrebarea 13: Cum se întêmplă transportul cu cară? *Infanteria aşa se transportéză cu cară, că după companii se împărţesce pe cară* etc. La pag. 32 întreb. 22: *Unde au sĕ stea patrulele în fruntea óstei?* La vr'o 3—400 paşĭ înaintea óstei şi stau fără poruncă într'o depărtare de vr'o 800 —1000 paşĭ dela duşman până ce îi ajung linia de roiŭ. După aceea se retrag la ai lor de unde i-au trimis. — Aşĭ fi curios sĕ sciu câţĭ dintre soldaţii de rênd şi nemilitarĭ pricep acéstă întrebare, precum şi rĕspunsul dat.

Partea II. Din instrucţiunea de arme, este cea mai defectuósă şi mai neromânéscă în privinţa limbei. — Spre es. Intrebarea 29: Cum se curăţă puşca *cu şnur* (Putzschnur) după puşcat?.. Un soldat prinde puşca cu mâna stângă şi o ţine cu gura 'n jos şi bagă „Putzschnur“ cu mâna dréptă prin Führungshülse şi Gehäuse în ţeve până ce iese Putzschnur la Mündung; după aceea prinde al doilea soldat puşca la veriga Nr. 2 şi trage Putzschnur. — Ambii soldaţĭ înfăşură capetele şnurului pe mâna drépta şi curăţă ţéva prin tragerea nu prea iute a aceluia încóce şi încolo peste tótă ţéva aşa, ca cârpele, fuiorul etc. sĕ iasă afară şi din Mündung şi din Laderaum. — *De 2—3 orĭ trebue băgate cârpe curate şi repeţit curăţirea.* — In fine se şterge ţéva cu câlţĭ băgaţĭ în *şnur* uscat şi apoi se unge subţire cu vasilin.

Şi mai interesantă e la pag. 41 întrebarea 37: *Cum se visitéză Verschluss?* Verschlusskolben se trage mereu cu băgare de sémă afară şi se împinge înlăuntru încet şi mai de multe-orĭ. — Décă tóte părţile sunt bine unse cu oleu, atuncĭ numai până atuncĭ este iertat sĕ se simţă *înţepenire* până când Griffstück singur se mişcă. — La tragerea de Verschlusskolben trebue sĕ între partea dinainte de Patronenzieher de tot în scobitura de Verschlusskopf, la închiderea de Verschlusskolben partea amintită sĕ iesă afară de-acolo. Schlagfeder sĕ nu se descórde de sine, Sperrklappe sĕ fiă trasă bine prin Sperrfeder. — Şi îndată la întrebarea 38: Cum se visitéză „Zubringer“ şi „Kasten?“.... *Trebue încărcată puşca cu un magazin bun şi prin o apăsare pe Magazinhalter, éră scos afară.* La pag. 45 întreb. 6: Ce înţelegĭ sub „Flugbahnengarbe“ (snop)? „Flugbahnengarbe“ este totalitatea „flugbahn“-ilor (traiectoriilor) puşcărilor repeţite întrunite asupra uneia şi aceleeaşĭ ţinte. — La pag. 67 *b)* întrebarea 1: Din *ce stau* acelea? Din 6 regimente teritoriale de ulanĭ, din 1 divisiune de puşcaşĭ călare din Tirol şi un escadron de câmp, păzitorĭ de ţéră călărĭ din Dalmaţia.—Mi-ar plăcé sĕ-mĭ spună Mars, décă asta e românesce şi décă Micula Strîmbei ar pricepe rĕspunsul acesta?

Dér nu este aicĭ locul, ca sĕ fac o critică asupra cărţii din cestiune, am voit numai sĕ arăt prin câte-va esemple, că Delanistru n'a spus nicĭ un neadevĕr, nicĭ n'a dat de loc ansă, ca Mars sĕ-şĭ iese din sărite.

Pe lângă esemplele de mai sus sunt încă şi altele, precum şi o mulţime de espresii absolut neromânescĭ, carĭ tóte dovedesc în favórea lui Delanistru. — Voiŭ înşira câte-va din aceste espresiunĭ din cartea, a cărei chemare este, ca soldaţii sĕ înveţe dintr'ênsa o limbă curată românéscă. Etă câte-va: *patrulă înainte* (Vorpatrouille), *păzitorĭ în flancurĭ* (Seitenhut), *pregătinţă* (Bereitschaft), *a lămuri terenul*, loc de posiţie, a lămuri locul, a da foc *cu ispravă*, la visitarea „Lauf“ (ţevei) *pre ce* sĕ ne uităm? *adêncăturĭ* negre, patróne *aspre*, séu de *eserţir*, *capslă*, astupuş de *papir*, puşcarea *pre* distanţe marĭ, lupta *de lovire*, trupele de *sănĕtate*, reservişti *întregitorĭ*, din partea cadrului de batalin de întregire, a întrebuinţa arma *cu ispravă* bună, etc. etc. Şi sĕ se noteze, că acestea tóte se găsesc într'o carte de 92 pagine format octav.

De încheiere îmĭ permit şi eu a face o propunere în sensul propunerei d-lui Delanistru, ca sĕ nu trimitem la miliţiă decât tinerĭ cu maturitate, carĭ nu numai prin ţinuta lor românéscă, ci şi prin cunoscinţele lor mai estinse sĕ impună mediului, în care se învêrt, mai adaugênd, că—cum de presinte dispunem deja de un frumos numĕr de juriştĭ şi de mediciniştĭ, dintre aceştia ar fi bine, décă s'ar dedica mai mulţĭ carierei militare, fiind dênşii de-o-parte şi întăriţĭ în sentimentul naţional, de altă parte avênd relativ o posiţiă şi mai independentă şi şi un avansament mai bun decât oficerii de trupă.

Deocamdată atâta şi décă va fi lipsă şi mai mult.

La revedere, decĭ, d-le Mars!

Pănlatisa.

Literatură.

Moda ilustrată. Numĕrul 7 al acestei foi escelente aduce de astă-dată o colecţie de toilete pentru diferite ocasiunĭ din cele mai frumóse şi distinse. Ca prefaţă presintă un costum de amazona de un tipar ales. La partea literară se află un roman, Dorinţa ei“ traducere după Pierre Maël. Acéstă fóie apare odată pe tĕptĕmână în Bucurescĭ. Redacţiunea se află în Strada Sărindar 11.

NECROLOG. Cu inima frântă de durere aducem la cunoscinţa tuturor rudeniilor şi bunilor cunoscuţĭ, că prea iubita şi neuitata mamă, soră şi verişóră **Ludovica** véd. **Pavelea** născ. **Lazar**, după un morb scurt, împărtăşită cu St. Sacraminte, şĭ-a dat nobilul suflet în mânile Creatorului Miercurĭ în 21 Februarie st. n. a. c. la 9 óre séra în al 53-lea an al vieţii.

Osĕmintele scumpei decedate se vor aşeda spre vecĭnică odihnă după ritul bisericei gr. cat. Vinerĭ în 23 Februarie st. n. la 1 óră p. m. în cimiteriul gr. cat. din loc.

Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Năsĕud, la 22 Februarie 1900.

Jalnica familiă,

— Subscrişii cu inima frântă de durere aduc la cunoscinţa tuturor rudeniilor, amicilor şi cunoscuţilor, că iubitul lor fiu, frate, nepot şi consângean **Teodor Barbu**, magistru de farmaciă, în etate de 23 anĭ, după un morb de plămânĭ îndelungat, şi-a dat nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului în 22 Faur la 6 óre diminéţa.

Rĕmăşiţele pămêntescĭ ale iubitului defunct s'au astrucat spre odihnă eternă Sâmbătă în 24 Faur n. la 9 óre a. m. în cimiteriul gr. cat. din loc. — Fie-i ţĕrîna uşóră!

Reghin, 22 Faur 1900.

Patriciu P. Barbu şi soţia Elena Barbu unchiu şi mătuşă, ca părinţĭ crescĕtorĭ. văd. Eva Barbu ca mamă; Sever Barbu şi soţia Eugenia, ca vĕr şi verişóră.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 25 Februarie. Majestatea Sa va pleca Miercurĭ la Viena.

Londra, 25 Februarie. Situaţiunea armatei lui Cronje, care *primind întărirĭ dela Ladismith* a încercat un atac asupra trupelor englese însĕ fără succes, este *neschimbată.*

Burii din Transvaal sunt în contra predării. Toţĭ admiră curagiul lui Cronje, a cărui óste ridică mereu şanţurĭ în jurul taberei. 460 Burĭ au fost prinşĭ, şi femei şi copii se află la ei. Roberts li-a oferit sĕ-i scape, dér *Burii au refusat şi nu vor sĕ priméscă nicĭ ajutor medical.*

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

„ALBINA“ institut de credit și de economii în SIBIIU.

Nr. 4857.

Domnii acționarĭ ai Institutului de credit și de economii „ALBINA“ se învită prin acésta în virtutea §. 20 al statutelor societății la

a XXVII adunare generală ordinară

care se va ține în Sibiiu **Sâmbătă în 31 Martie 1900 st. n.** înainte de amédĭ la 10 óre în casa institutului (Strada Baier Nr. 1).

Obiectele:

1. Raportul anual al Direcțiunei; bilanțul anului de gestiune 1899 și raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisat conform bilanțului.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopurĭ de binefacere.
4. Fixarea prețului marcelor de presență pe anul curent.
5. Modificarea regulamentului de serviciu pentru oficialii institutului.
6. Alegerea a 2 membri în consiliul de direcțiune în sensul §-lui 36 din statute.
7. Alegerea membrilor comitetului de supraveghiere.

Domnii acționarĭ, carĭ în sensul §§ 22, 23 și 24 din statutele societății voiesc a participa la adunare în persónă, séu prin plenipotențiațĭ, sunt rugațĭ a-șĭ depune acțiile și eventual dovedile de plenipotență cel mult până Mercurĭ în 28 Martie a. c. st. n. 6 óre p. m. la cassa centralei în Sibiiu, séu a filialei în Brașov.

Sibiiu, 13 Februarie 1900.

Direcțiunea.

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Februarie 1900.

Renta ung. de aur 4%	98.65
Renta de corónе ung. 4%	94.05
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2\%$	100.75
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2\%$	100.25
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.40
Bonurĭ rurale ungare 4%	93.—
Bonurĭ rurale croate-slavone	94.—
Impr. ung. cu premii	162.75
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	141.—
Renta de argint austr.	99.70
Renta de hârtie austr.	99.70
Renta de aur austr.	98.65
Losurĭ din 1860.	137.25
Acții de-ale Băncei austro-ungară	126.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit	187.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit	236.15
Napoleondorĭ	19.18
Mărcĭ imperiale germane	118.25
London vista	$242.47^1/_2$
Paris vista	$96.22^1/_2$
Rente de corónе austr. 4%	90.55
Note italiene	89.80

Cursul pieței Brașov.

Din 26 Februarie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.96
Argint român.	Cump.	18.70	Vênd.	18.75
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.08	Vênd.	19.14
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	2.54	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	118.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	21.40	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	Vênd.	101.60

Bursa de Bucurescĭ.

din 22 Febr. n. 1900.

Valorĭ.	Do-bêndă.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct.	$95.^3/_4$
„ „ (Impr. 1892	5%	Ian.—Iul.	96 —
„ „ din 1893	5%	„ „	96 —
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	— —
„ „ (Impr. de 32. $^1/_2$ mil.	4%	Ian.-Iulie	$83\ ^1/_4$
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	84 —
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	85 —
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	85.—
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	85.—
„ „ (Im. de 90 mil. 1896	4%	„ „	86.—
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	86.
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	99.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.—Iul.	.—
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale	5%	Ian.-Iulie	$93.^1/_4$
„ „ „ „	4%	„ „	$79.^1/_4$
„ „ urbane Bucurescĭ	5%	„ „	$86\ ^1/_2$
„ „ „ Iașĭ	5%	„ „	83 —
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	— —
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	2530
Banca agricolă	500	150 v.	307.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	280.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	455.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	—.
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	„ „	—.—
„Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30	100	„ „	—.—
Societ. p. const. de Tramways	20	„ „	—.—
20 francĭ aur			—.—

SCOMPTURĬ:

Banca naț. a Rom	9%	Paris	$3^1/_2$
Avansurĭ pe efecte	10%	Petersburg	$5^1/_2$
Casa de Depunerĭ	12%	Berlin	$5^1/_2$
Londra	4%	Belgia	4%
Viena	$4^1/_2$	Elveția	5%

„SILVANIA“ Institut de credit și de economii societate pe acțiunĭ în Șimleu.

CONVOCARE.

Domnii acționarĭ ai institutului de credit și de economii „SILVANIA“, societate pre acțiunĭ, în virtutea § lui 29 din statute se învită la

a XII-a Adunare generală ordinară,

care se va ține în Șimleul-Silvaniei la **29 Martie 1900** st. n. înainte de amédĭ la 10 óre în localitatea institutului.

Obiectele puse la ordinea dilei sunt:

1. Raportul anual al direcțiunei.
2. Raportul comitetului de revisiune asupra computului anual, al bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
3. Stabilirea bilanțului anual și fixarea dividendelor.
4. Determinarea scopului, spre care este a se întrebuința suma provĕdută în §-ul 99 p. f.
5. Alegerea alor 6 membri în direcțiune și alor 6 membri în comitetul de revisiune.
6. Fixarea prețului marcelor de presență.
7. Esmiterea alor 3 membri pentru verificarea procesului verbal.

Se atrage atențiunea domnilor acționarĭ la dispozițiunea § lui 28 din statute în sensul căruia la „adunarea generală au vot numai acei acționarĭ, carĭ cu cel puțin jumĕtate de an mai înainte sunt trecuțĭ în registrul acționarilor și ca atarĭ cel puțin cu una di înainte de adunarea generală la direcțiunea institutului séu la locurĭ desemnate prin direcțiune au depus acțiunile sale eventual și documentele de plenipotență. Acțiunile depuse în locurĭ desemnate prin direcțiune se vor lua în considerare numai în cât reversalul despre depunerea acelora cu una di mai înainte de adunarea generală s'au depus la direcțiunea institutului“.

Pentru depunerea, respective primirea acțiunilor și a documentelor de plenipotență pentru acest an s'a desemnat, respective au fost rugațĭ, institutele „Albina“ în Sibiiu, „Sătmăreana“ în Seinĭ, „Sĕlăgiana“ în Șibou, „Bihoreana“ în Oradea-mare și dd. Vasiliu Patcașiu în Hotoan și Florianu Cocianu în Cehul-Silvaniei.

Acțiunile, documentele de plenipotență și reversalele despre depunerea acțiunilor la locurile mai sus desemnate sunt a se presenta la institut până la 28 Martie st. n. 4 óre după amédĭ.

Șimleul-Silvaniei, 8 Februar 1900.

Direcțiunea institutului.

CONTUL BILANȚ.

Active.	florinĭ	cr.	Pasive.	florinĭ	cr.
Cassa în numĕrar	3343	51	Capitalul social	150000	—
Cambii de bancă escomptate	655314	07	Fondul de reservă	80182	06
Cont-curent	162736	77	„ de pensiune	6175	85
Imprumuturĭ pre hipotecă	174344	54	„ special de reservă	2162	51
„ „ obligațiunĭ	13451	84	„ cultural	405	54
„ „ amanete	1573	—	Depunerĭ spre fructificare	444292	88
Efecte	12516	—	Cambii de bancă reescomptate	357529	08
Realitățĭ	38266	44	Interese transitóre anticipate	10666	02
Bon în Giro-cont și la alte băncĭ	5401	77	Dividende neridicate	667	50
Mobiliar 1275 41			Diverse conturĭ creditóre	10538	58
„ după amortisarea de 10% 125.41	1150	—	Profit curat	27083	31
Efectele fondului de pensiune	2550	—			
Interese de reescomt anticipate	3805	30			
Diverse conturĭ debitóre	15250	09			
	1089703	33		1089703	33

CONTUL PROFIT ȘI PERDERĬ.

Eșite.		florinĭ	cr.	Intrate.		florinĭ	cr.
Interese:				Interese:			
pentru depunerĭ spre fructificare	24253.91			dela cambii de bancă escomptate	60167.64		
„ reescompt	31107.04	55360	95	dela credite de cont-curent	14586.57		
Spese:				„ „ pre hipotecă	13329.60		
salare și marce de presență	9707.95			„ „ „ obligațiune	968.26		
tipăriturĭ, porto, luminat și alte spese	3632 42	13340	37	„ „ „ amanete	129.77		
Dare directă	5157 53			„ „ „ efecte	1404.07	90585	91
„ după interesele de depunerĭ	2446 72	7604	25	Provisiunĭ și diverse		12165	19
Percepțiune		68	88	Chiriă și arêndĭ		832	07
Amortisare din moboliar		125	41				
Profit curat		27083	31				
		103583	17			103583	17

Șimleu, 31 Decembre 1899.

Andreiŭ Cosma m. p., director esecutiv. **Ioan P. Lazar** m. p., prim-comptabil.

Direcțiunea:

George Pap de Basesci m. p., președinte. *Artemiu Sarkadi* m. p., *Alimpiu Barboloviciu* m. p., *Ioan Angyal* m. p., *Dr. George Pap* m. p., *Teodor Pop* m. p., *Augustin Marcuș* m. p., *Vasile Patcaș* m. p., *Michail Bohățiel* m. p., *Augustin Vicaș* m. p.

Acest bilanț confrontându-se cu registrele principalĭ și auxiliarĭ s'a aflat în tótă ordinea și esact.

Șimleu, 8 Februar 1900.

Membrii comitetului de revisiune:

Teodor Kővári m. p., președinte. *Demetriu Suciŭ* m. p., *Alesandru Sima* m. p., *Aurel Orian* m. p.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.